

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- V Olomouckém kraji žilo k 31. 12. 2019 celkem 632,0 tis. obyvatel, tj. nejméně od vzniku kraje. Třetina z nich měla trvalé bydliště ve čtyřech největších městech – v Olomouci, Prostějově, Přerově a Šumperku. Ve 30 městech se počet obyvatel opět snížil, a to na 353,4 tis. (tj. 55,9 % z celku).
- Zatímco přirozený přírůstek byl již devátý rok za sebou záporný, přírůstek stěhováním byl po 11 letech opět kladný. V kraji se živě narodilo o 555 dětí méně, než kolik osob zemřelo. Počet přistěhovalých byl o 78 osob vyšší než počet vystěhovalých.
- V průběhu roku 2019 se v kraji živě narodilo 6 359 dětí, z toho 51,7 % chlapců. Průměrný věk prvorodiček se dočkal netradičního meziročního snížení a činil 28,8 let. Již třetím rokem v řadě klesl podíl dětí narozených mimo manželství. Zatímco v roce 2001 dosahoval úrovně 22,4 %, v roce 2019 činil 49,4 %.
- V roce 2019 zemřelo v Olomouckém kraji 6 914 osob, z toho 51,0 % mužů. Nejčastější příčinou úmrtí zůstaly nemoci oběhové soustavy. Celkem 81,5 % zemřelých bylo starších 65 let a 45,6 % zemřelých mělo více než 80 let. Při narození se naděje dožití mužů zvýšila na 75,7 let a naděje dožití žen na 82,1 let.
- Během roku 2019 se v kraji uskutečnilo 3 213 svateb, tj. nejvíce za uplynulých 12 let. Hrubá míra sňatečnosti vzrostla na druhou nejvyšší hodnotu od roku 2001. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se v případě ženichů zvýšil na 32,5 let, v případě nevěst vzrostl na 29,8 let.
- V roce 2019 bylo v kraji rozvedeno 1 377 manželství, tj. nejméně od vzniku kraje. Průměrný věk manželů při prvním rozvodu byl u mužů 43,8 let a u žen 41,1 let.
- Počty přistěhovalých (5 410 osob) i vystěhovalých (5 332 osob) vzrostly na 12leté maximum.
- V roce 2019 byla populace Olomouckého kraje 4. nejstarší v ČR. Meziročně se mírně zvýšil počet dětí do 14 let, klesl počet osob v produktivním věku 15 až 64 let a vzrostl počet osob ve věku 65 a více let. Více seniorů (130,9 tis. v roce 2019) než dětí (98,8 tis. v roce 2019) charakterizuje kraj od roku 2006.
- Podle projekce by měl počet obyvatel v Olomouckém kraji klesnout do roku 2070 na 506,6 tis. osob. Hlavním důvodem úbytku bude pokles počtu obyvatel přirozenou měnou, kterou podpoří také záporné vnitřní stěhování. Počet osob ve věku 65 a více let by měl v roce 2070 činit 152,7 tis. (tj. 30,1 %).

Sociální vývoj

- V roce 2019 žilo v kraji 314 tis. ekonomicky aktivních osob, z toho bylo 7,7 tis. osob nezaměstnaných. Míra zaměstnanosti se meziročně snížila na 57,4 % a byla 5. nejnižší v mezikrajském srovnání. V roce 2019 byla průměrná obecná míra nezaměstnanosti (2,4 %) nejnižší od roku 1993.
- Podle údajů Úřadu práce ČR dosáhl k 31. 12. 2019 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 2,94 %. Evidováno bylo 12,8 tis. uchazečů o zaměstnání, což bylo o necelé 2 tisíce méně než na konci roku 2018.
- Podle šetření Životních podmínek domácností dosáhl průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu v roce 2018 v kraji 186,9 tis. Kč. Oproti výsledkům z minulého roku se zvýšil o 6,0 %. Podíl domácností v kraji s čistým měsíčním příjmem na osobu do 6 000 Kč činil 2,1 %.
- Průměrná hrubá měsíční mzda zjišťovaná z podnikového výkaznictví dosáhla podle předběžných výsledků v roce 2019 v Olomouckém kraji hodnoty 30 784 Kč s meziročním nominálním růstem 7,5 %. Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané v Olomouckém kraji se v roce 2019 meziročně snížil o 0,2 % na 225,0 tis. osob.

- Podle dat ze strukturální statistiky medián mezd zaměstnanců v Olomouckém kraji činil 29 613 Kč. Ve srovnání s výsledky z předchozího roku 2018 se zvýšil o 8,7 %. Medián mezd mužů byl ve výši 31 644 Kč a žen 26 852 Kč.
- Situace ve školství je obrazem demografického vývoje. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu trvale rostl až do roku 2013, kdy bylo dosaženo absolutního maxima. V následujících 4 letech počet dětí začal mírně klesat. V posledních dvou letech zaznamenaly školky v kraji opět mírný nárůst počtu dětí.
- Na středních školách způsobil nástup slabých populačních ročníků snížení počtu studentů. Za posledních 10 let se počet studentů středních škol vč. konzervatoří snížil o 7,6 tisíc. Obdobný vývoj je i ve vysokém školství. S klesajícím počtem vysokoškolských studentů klesá i počet absolventů.
- Ve zdravotnických zařízeních v Olomouckém kraji působilo 3 211 lékařů. V 9 nemocnicích bylo k dispozici 3 458 lůžek. Zaznamenáno bylo 142,9 tis. případů hospitalizace (v roce 2018).
- Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti meziročně vzrostl na 94,6 tis. událostí. Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti činila v kraji 46,1 kalendářních dnů. Na dávkách nemocenského pojištění byly vyplaceny téměř dvě miliardy korun.
- Částka vyplacená na dávkách státní sociální podpory překročila hodnotu 2 miliard korun. Nejvyšší částka v objemu vyplacených dávek připadla na rodičovský příspěvek.
- Mezi obyvateli kraje bylo 21 600 osob, které vlastnily průkaz osoby se zdravotním postižením. Mezi držiteli bylo více žen.
- V kraji bylo provozováno 35 domovů pro seniory s kapacitou 2 632 lůžek, 19 domovů se zvláštním režimem s kapacitou 1 073 lůžek a 10 domovů pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 993 lůžek.
- V kraji bylo 112 034 příjemců starobního důchodu sólo. Průměrná výše důchodu činila 14 339 Kč v případě mužů a 12 012 Kč v případě žen.
- Počet zjištěných trestných činů byl za posledních 10 let druhý nejnižší. V relativním vyjádření byla nejvyšší kriminalita registrována v okresech Olomouc a Jeseník. Většina trestných činů byla klasifikována jako obecné trestné činy.
- Nehodovost na silnicích Olomouckého kraje meziročně vzrostla a byla za posledních 10 let nejvyšší. Při dopravních nehodách zemřelo 34 osob, 103 osob bylo těžce zraněno a 1 382 osob utrpělo lehké zranění. Nejčastější příčinou nehod byl nesprávný způsob jízdy.
- Hasičské záchranné sbory ČR likvidovali na území kraje 980 požárů. Při požárech byla způsobena škoda ve výši 185,9 mil. Kč. Uchráněn byl majetek v hodnotě 568,7 mil. Kč.

Ekonomický vývoj

- Hrubý domácí produkt Olomouckého kraje vzrostl v roce 2018 na nejvyšší hodnotu v historii kraje. V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl HDP v kraji 78,4 % republikového průměru. Vypočtená hodnota byla čtvrtá nejnižší v mezikrajském pohledu.
- Příjmy i výdaje místních rozpočtů byly v roce 2018 nejvyšší v historii kraje. Rozdíl mezi příjmy a výdaji místních rozpočtů zůstal v Olomouckém kraji již sedmým rokem kladný.
- Podíl výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji na krajském HDP činil v roce 2018 celkem 1,67 % a byl 5. nejvyšší v ČR.
- K internetu bylo v roce 2018 připojeno 74,4 % domácností v kraji, což byl druhý nejnižší podíl mezi kraji.

- Podle registru ekonomických subjektů mělo na konci roku 2019 v Olomouckém kraji sídlo 102 velkých podniků s 250 a více zaměstnanci, 612 středních podniků s 50–249 zaměstnanci, 2 364 malých podniků s 10–49 zaměstnanci a 11 413 mikropodniků s 1–9 zaměstnanci.
- Z vybraných zemědělských plodin se v roce 2019 v kraji sklídilo 307,6 tis. tun pšenice (6,4 % z celkové sklizně v ČR), 189,3 tis. tun ječmene (11,0 % z ČR) a 725,0 tis. tun cukrovky technické (19,8 % z ČR). Chov skotu zůstává dlouhodobě na stejné úrovni, počty chovaných prasat nadále klesají.
- Lesní pozemky tvořily 35,3 % rozlohy kraje. Jejich nejvyšší podíl v ČR byl v okrese Jeseník. I v roce 2019 pokračovala v kraji vysoká nahodilá těžba dřeva z důvodů živelní a hmyzové kalamity.
- Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v běžných cenách, bez DPH) dosáhly v roce 2019 v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Olomouckém kraji 140,3 mld. Kč a tvořily 3,7 % republikových tržeb.
- Podle Energetického regulačního úřadu (ERÚ) bylo v elektrárnách na území kraje vyrobeno 1 455,3 GWh elektřiny (brutto), tj. pouze 1,7 % republikové produkce. Spotřeba elektřiny v Olomouckém kraji činila 3 192,8 GWh (netto), tj. 5,4 % republikové spotřeby.
- Objem stavebních prací na území kraje zaujímal 5,5 % z celkové hodnoty stavebních prací v republice.
- Celkový počet vydaných stavebních povolení (4 429 stavebních povolení a ohlášení) v Olomouckém kraji vzrostl na nejvyšší hodnotu za uplynulých 7 let a tvořil 5,1 % všech vydaných stavebních povolení v České republice. Orientační hodnota povolených staveb v roce 2019 byla nejvyšší v historii kraje.
- V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 1 984 bytů. V porovnání s rokem 2018 došlo k nárůstu o 21,7 % na nejvyšší hodnotu za uplynulých 10 let. Počet zahájených bytů v kraji (2 089 bytů) byl druhý největší za posledních 11 let po rekordním počtu v roce 2017.
- V hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu se na území Olomouckého kraje v roce 2019 ubytovalo 761,6 tis. hostů. Ti zde strávili 2,3 mil. nocí. Od revize statistiky cestovního ruchu v roce 2012 nezaznamenala návštěvnost kraje lepších výsledků.

Životní prostředí

- Rozloha Olomouckého kraje na konci roku 2019 dosáhla 5 271,5 km², a to řadí kraj na 8. místo mezi čtrnácti kraji republiky. Každoročně dochází k úbytku orné půdy.
- Výměra zvláště chráněných území zaujímala k 31. 12. 2019 z celkové rozlohy kraje 12,0 %.
- U sledovaných znečišťujících látek, které se uvolňují do ovzduší ze stacionárních i mobilních zdrojů znečišťování v kraji, ukazují zjištěné hodnoty setrvalý pokles a byly pod republikovým průměrem.
- Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů se zvýšil na 93,4 %. Průměrná cena pitné vody se každoročně zvyšuje, v roce 2019 dosáhla hodnoty 34,1 Kč/m³, v mezikrajském srovnání se jednalo o nejnižší cenu. Průměrná spotřeba vody činila 84,3 l/os./den v kraji.
- Z celkového počtu obyvatel kraje bydlelo 85,6 % v domech napojených na kanalizaci. Cena stočného (bez DPH) činila v kraji 33,9 Kč/m³ a pohybovala se pod republikovým průměrem.
- V roce 2018 bylo v kraji vyprodukováno 857,9 tis. tun podnikových odpadů a 228,9 tis. tun komunálního odpadu. Na 1 obyvatele připadlo 362 kg komunálního odpadu, z toho bylo 14,8 % odděleně sbíraných složek.
- Na ochranu životního prostředí bylo v roce 2018 přímo v kraji investováno 1 201 mil. Kč. Po přepočtu na 1 obyvatele dosáhla hodnota pořízených investic částky 1 899 Kč, což byla třetí nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání.